

ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«ПРИДНІПРОВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ БУДІВНИЦТВА ТА АРХІТЕКТУРИ»

КАФЕДРА МІЖНАРОДНОЇ ЕКОНОМІКИ

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор з науково-педагогічної
та навчальної роботи
Руслан ПАПІРНИК

« 01 » вересня 2020 року

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ ПІДПРИЄМСТВ

спеціальність	281 «Публічне управління та адміністрування» (шифр і назва спеціальності)
освітньо-професійна програма	«Управління та адміністрування регіональних економічних систем» (назва освітньої програми)
освітній ступінь	бакалавр (назва освітнього ступеня)
форма навчання	денна (денна, заочна, вечірня)
розробник	Ольга ВАРЛАМОВА (прізвище, ім'я, по батькові)

1. АНОТАЦІЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Програма вивчення навчальної дисципліни «Зовнішньоекономічна діяльність підприємств» складена відповідно до освітньої програми «Управління та адміністрування регіональних економічних систем» підготовки фахівців за освітнім ступенем «Бакалавр» спеціальності 281 «Публічне управління та адміністрування», в межах якої формується система теоретичних знань і практичних навичок в галузі планування та аналізу зовнішньоекономічної діяльності підприємства, потрібних для співробітництва з іноземними партнерами, підвищення та вдосконалення організаційних форм і методів цієї діяльності.

2. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

	Години	Кредити	Семестр	
				VI
Всього годин за навчальним планом, з них:	90	3		90
Аудиторні заняття, у т.ч:	44			44
лекції	30			30
лабораторні роботи	-			-
практичні заняття	14			14
Самостійна робота, у т.ч:	46			46
підготовка до аудиторних занять	6			6
підготовка до контрольних заходів	20			20
виконання курсового проекту або роботи	-			-

опрацювання розділів програми, які не викладаються на лекціях	20			20
підготовка до екзамену	-			-
Форма підсумкового контролю				залік

3. СТИСЛИЙ ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета дисципліни: отримання студентами знань з об'єктивних закономірностей, умов, процесів і специфічних особливостей зовнішньоекономічної діяльності (ЗЕД) підприємств, а також набуття навичок їх практичного використання.

Завдання дисципліни: розуміння сутності зовнішньоекономічної діяльності підприємства, цілей, мотивів, і передумов її виникнення, правового та економічного розвитку; вивчення видів та форм ЗЕД підприємства; усвідомлення економічної природи комерційних операцій на зовнішніх ринках; вивчення принципів укладання та виконання угод; проведення економічного аналізу ЗЕД підприємства, вивчення її ефективності.

Пререквізити дисципліни. Для успішного опанування компетентностей необхідні теоретичні знання та практичні вміння набуті під час вивчення дисциплін «Сучасна економічна глобалізація», «Економіка зарубіжних країн», «Міжнародна економіка».

Постреквізити дисципліни. Знання з даної дисципліни необхідні для опанування дисциплін «Транскордонне та міжрегіональне співробітництво», «Основи регіональної економічної політики», «Економічний аналіз регіональної політики».

Компетентності.

Загальні компетентності (ЗК)

ЗК-1. Здатність вчитися та оволодівати сучасними знаннями.

Спеціальні (фахові) компетентності (СК)

СК-2. Здатність забезпечувати належний рівень вироблення та використання управлінських продуктів, послуг чи процесів.

СК-8. Здатність готувати проекти управлінських рішень та їх впроваджувати.

СК-19. Здатність до аналізу та оцінки ефективності зовнішньоекономічної діяльності підприємств та навички розробки зовнішньоекономічних контрактів

Заплановані результати навчання.

РН-8. Розуміти та використовувати технології вироблення, прийняття та реалізації управлінських рішень.

РН-28. Розуміти та пояснювати сутність зовнішньоекономічної діяльності підприємства, визначити її види та форми; аналізувати ефективність зовнішньоторгових операцій та зовнішньоекономічної діяльності підприємства в цілому; проектувати оптимальну організаційну структуру управління зовнішньоекономічною діяльністю на підприємстві; розробляти зовнішньоекономічні контракти купівлі-продажу товарів та послуг.

РН-41. Визначати процеси, які відбуваються на рівні окремих економічних суб'єктів, мотиви та закономірності їхньої поведінки і форми взаємодії та на цій основі визначати способи формалізації та реалізації оптимальних економічних рішень суб'єктів господарювання.

Методи навчання: пояснювально-ілюстративні, проблемного викладу, дослідницькі, стимулювання й мотивації, інструктивно-практичні.

Форми навчання: колективна, групова та індивідуальна; аудиторна, позааудиторна.

4. СТРУКТУРА (ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН) ДИСЦИПЛІНИ

Назва змістових модулів і тем	Кількість годин, у тому числі				
	усього	л	п	лаб	с/р
Змістовий модуль 1. Зовнішньоекономічна діяльність суб'єктів ринкових відносин					
Тема 1. Зовнішньоекономічна діяльність суб'єктів ринкових відносин	10	4			6
Тема 2. Система митного регулювання в державі	12	4	2		6
Тема 3. Валютне регулювання ЗЕД підприємництва	12	4	2		6
Тема 4. Особливості оподаткування в сфері ЗЕД	10	2	2		6
Тема 5. Транспортне забезпечення контрактів ЗЕД	12	4	2		6
Тема 6. Фіксація цін в зовнішньоекономічних контрактах	12	4	2		6
Тема 7. Форми платежів у ЗЕД	12	4	2		6
Тема 8. Розпочаток партнерської ЗЕД та ключові засади контрактної діяльності	10	4	2		4
Разом за змістовим модулем 1	90	30	14		46
Усього годин	90	30	14		46

5. ЛЕКЦІЙНИЙ КУРС

№ зан.	Тема занять	Кількість годин
1,2	Зовнішньоекономічна діяльність суб'єктів ринкових відносин	4
3,4	Система митного регулювання в державі	4
5,6	Валютне регулювання ЗЕД підприємництва	4
7	Особливості оподаткування в сфері ЗЕД	2
8,9	Транспортне забезпечення контрактів ЗЕД	4
10,11	Фіксація цін в зовнішньоекономічних контрактах	4
12,13	Форми платежів у ЗЕД	4
14,15	Розпочаток партнерської ЗЕД та ключові засади контрактної діяльності	4
	Усього годин	30

6. ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№ зан.	Тема занять	Кількість годин
1	Система управління зовнішньоекономічною діяльністю	2
2	Партнерські відносини в ЗЕД та контрактна діяльність	2
3	Організація і техніка експортно-імпортних операцій	2
4	Міжнародні науково-технічні зв'язки і виробниче кооперування	2
5	Технологія міжнародних інвестиційних операцій	2
6	Валютні операції та їх регулювання	2
7	Розвиток інфраструктури ЗЕД	2
	Усього годин	14

7. ТЕМИ ЛАБОРАТОРНИХ ЗАНЯТЬ

Лабораторні заняття не передбачені навчальним планом.

8. САМОСТІЙНА РОБОТА

№ п/п	Вид роботи / Назва теми	Кількість годин
1	Підготовка до аудиторних занять	6
2	Підготовка до контрольних заходів	20
3	Опрацювання розділів програми, які не викладаються на лекціях:	20
	Зовнішньоекономічна діяльність та її роль у розвитку національної економіки Теоретична основа зовнішньоекономічної діяльності країни. Сучасні підходи до формування зовнішньоекономічної політики України та етапи розвитку вітчизняного ЗЕД. Аналіз сучасного стану платіжного балансу України, а також основних показників зовнішньоекономічного сектору: абсолютні, відносні, показники структури, показники інтенсивності та ефективності зовнішньоекономічних зв'язків України.	4
	Система регулювання та показники розвитку зовнішньоекономічної діяльності країни Законодавча база митного та валютного регулювання	4
	Митно-тарифне регулювання зовнішньоекономічної діяльності Переваги та недоліки тарифного регулювання для національної економіки. Види і методи здійснення митного контролю Характеристика митних режимів: Е,І, транзит, реекспорт, реімпорт, тимчасове вивезення/ввезення, переробка на митній території України, ... поза її межами, знищення і руйнування, магазин безмитної торгівлі, митний склад, спеціальна митна зона, відмова на користь держави. Порядок, плата та документи для митного оформлення товарів. Декларування: форми та процедури.	4
	Нетарифне регулювання зовнішньоекономічної діяльності Експортні кредити, експортні субсидії, імпортні депозити. Перелік товарів, експорт і імпорт яких підлягає ліцензуванню. Механізм оформлення документів для отримання ліцензій. Антидемпінгові заходи, визначення демпінгової маржі та величини шкоди національним виробникам.	4
	Ризики у зовнішньоекономічній діяльності та їх страхування Методи страхування ризиків у ЗЕД. Особливості самострахування. Способи транспортного страхування та умови страхування вантажів у ЗЕД.	4
4	Виконання курсового проекту або роботи	-
5.	Підготовка до екзамену	-
	Усього годин	46

9. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Під час вивчення даної дисципліни використовуються такі методи контролю: усний та письмовий, а також методи самоконтролю та самооцінки.

10. ПОРЯДОК ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Змістовий модуль 1. Зовнішньоекономічна діяльність суб'єктів ринкових відносин

Оцінка знань студентів здійснюється за допомогою контрольної роботи в письмовій формі, що складається з двох рівноважних теоретичних питань і оцінюється з розрахунку 100 балів (по 50 балів за кожне теоретичне питання) наступним чином:

49-50 - студент демонструє повне опанування матеріалом, здатність до його аналізу та творчого осмислення, ознайомлення з додатковою літературою;

38-48 - студент в цілому розкрив теоретичне питання, однак при цьому допустив деякі неточності у розкритті окремих економічних категорій, які суттєво не впливають на загальне розуміння суті курсу;

27-37 - студент має уявлення та поняття щодо навчального об'єкту, пояснює його суттєві ознаки, здійснює смислове виділення та аналіз економічних процесів, але не повністю розкрив суть питання;

16-26 - студент має загальне уявлення про об'єкт, що вивчається, здатний відтворювати формулювання визначень, але відповіді бракує аналізу відтворюваного явища, порушена послідовність і логічність викладення матеріалу, надаються тільки окремі характеристики явищ та об'єктів, що розглядаються;

10-15 - студент має слабке уявлення щодо понять, які вивчаються, відсутні суттєві положення, які необхідно розглянути для відповіді на питання.

1-9 - студент має елементарне уявлення щодо понять, які вивчаються, виконання окремих методичних дій відбувається несвідомо.

Підсумкова оцінка визначається за результатами контрольної роботи змістового модуля 1.

11. ПОЛІТИКА КУРСУ

Політика курсу передбачає відповідальність викладача і студента, прозорість оцінювання, інформування та реалізацію політики академічної доброчесності.

При організації освітнього процесу здобувачі вищої освіти та викладачі діють відповідно до нормативної бази академії. Середовище в аудиторії є дружнім, відкритим до конструктивної критики. Передбачається систематичне відвідування студентами аудиторних занять, за винятком поважних причин. Студенти мають дотримуватися правил поведінки на заняттях згідно Статуту Академії. Усі завдання, передбачені програмою, мають бути виконані у встановлений термін.

Порядок зарахування пропущених занять. Кожне пропущене лекційне заняття відпрацьовується методом усного опитування з основних положень теми. Можливим є одночасне опитування з декількох пропущених занять. Практичні заняття відпрацьовуються методом підготовки реферативної роботи на тему, яка узгоджується з викладачем відповідно до тематики пропущених практичних занять.

Обов'язкове дотримання академічної доброчесності студентами. Студенти академії мають керуватися у своїй діяльності Кодексом академічної доброчесності ПДАБА ПЛПМ 0812-001:2018, яким встановлено загальні моральні принципи та правила етичної поведінки.

Дотримання академічної доброчесності здобувачами вищої освіти передбачає:

- самостійне виконання всіх видів робіт, завдань, форм контролю, передбачених робочою програмою навчальної дисципліни (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей);

- дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;

- посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей інших авторів;

- надання достовірної інформації про результати власної (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації.

Дотримуємося Положення про запобігання та виявлення академічного плагіату у ПДАБА. Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються. Якщо студент має сумніви або непевність, що його дії або бездіяльність можуть порушити Кодекс академічної доброчесності Академії, він може звернутися за консультацією до Комісії з питань академічної доброчесності.

У випадку надзвичайних ситуацій (епідемії, пандемії, стихійного лиха, введення надзвичайного стану і т.д.) студенти повинні дотримуватися правил поведінки, які встановлені відповідними інструкціями в ситуаціях, що наступили.

12. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Закон України про зовнішньоекономічну діяльність //Зовнішньоекономічна діяльність. Зб.норм.актів.- К.: «Торговий дім», 1992 .-С.3-34.
2. Гребельник О.П. Основи зовнішньоекономічної діяльності. 3- те видання перероблене та до повнене: Підручник. – К.: Центр учбової літератури, 2008. – 432 с.
3. Дегтярева О.И., Полянова Т.Н., Саркисов С.В. Внешнеэкономическая деятельность: Учебн. пособие. 2-е изд. – М.:Дело, 2000. -320 с.
4. Дідківський М.І. *Зовнішньоекономічна діяльність підприємства*. Навчальний посібник / К.: Знання, 2006.- 462 с
5. Дроздова Г.М. Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності підприємства: Навчальний посібник. – Київ : ЦУЛ, 2002.-172с.
6. Зінь Е. А. Основи зовнішньоекономічної діяльності : підручник [для студ. вузів] / Е. А. Зінь, Н. С. Дука. – К. : Кондор, 2009. – 432 с
7. Зовнішньоекономічна діяльність підприємств / І. В. Багрова, Н. І. Редіна, В. Є. Власик, О. О. Гетьман. — К., 2004.
8. Зовнішньоекономічна діяльність підприємств: Навчальний посібник / [Козак Ю.Г., Логвінова Н.С. та ін.]; за ред. Ю.Г. Козака, Н.С. Логвінової, М.А. Зайця. – 4-те вид., перероб. та доп. – К.: Освіта України, 2012. – 272 с.
9. Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності. Навч. посіб. / За ред. проф. І. І. Дахна. — К.: Центр навчальної літератури, 2006. — 304 с.
10. Основи зовнішньоекономічної діяльності: Навч. посіб. / За ред. І. І. Дахна. — К.: — ДП «Видавничий дім «Персонал», 2009. — 316 с.
11. Покровская В.В. Организация и регулирование внешнеэкономической деятельности: Учебник . М.:Юристъ, 2002. – 456с.
12. Румянцев А. П., Румянцева Н. С. Зовнішньоекономічна діяльність: Навч. посіб. — К.: Центр навчальної літератури, 2004. 22. Саллі В. І., Трифонова О. В., Швець В. Я. Основи зовнішньоекономічної діяльності: Навч. посіб. — К.: “Професіонал”, 2003.
13. Управління зовнішньоекономічною діяльністю підприємства: навчальний посібник /Ю.В.Орловська, Г.В.Дугінець, П.А.Фісуненко, О.А.Варламова/ за аг ред..проф. Орловської Ю.В. – Дніпропетровськ, 2010. – 304 с.

Допоміжна

1. Макогон Ю.В. и др. Международный менеджмент. Уч.пособие. Донецк.-2006. -236 с.
2. Ноздрева Р.Б. и др. Организация и управление внешнеэкономической деятельностью: 17-модульная программа для менеджеров «Управление развитием организации». Модуль 10. М.: ИНФРА-М, 2000.- 368с.
3. Попов С.Г. Внешнеэкономическая деятельность фирмы. Особенности менеджмента и маркетинга: Учебн.пособие. – М.: Изд-во «Ось-89», 2000. – 288с.
4. Белорусов А.С. Международный менеджмент: Учебник. - М.: Юристъ, 2000. - 224 с.

5. Управління міжнародною конкурентоспроможністю підприємства (організації): Навчальний посібник / За заг. ред. Сіваченка І.Ю. - К.: ЦУЛ, 2003. - 186 с.
6. Международный менеджмент / Под ред. Пивоварова С.Э., Тарасевича Л.С. Майзеля А.И. - СПб: Питер, 2001. - 576 с.
7. Управління зовнішньоекономічною діяльністю: Навчальний посібник для вузів/ За заг. ред. Кредісова А.І. - К.: ВІРА-Р, 2002. - 552 с.

13. INTERNET-РЕСУРСИ

1. Група Світового банку. – Доступно з: www.worldbank.org
2. Інкотермс 2010. Правила ІСС з використання термінів для внутрішньої та міжнародної торгівлі / [пер. з англійської ТОВ «Асоціація експортерів і імпортерів «ЗЕД»]. – К.: Асоціація «ЗЕД», 2011. – 266 с. – Доступно з: https://zed.ua/images/files/Incoterms_short.pdf
3. Каталог «Імпортери та експортери». – Доступно з: www.eximbase.com
4. Міжнародний банк реконструкції та розвитку. – Доступно з: www.worldbank.org/ibrd
5. Міжнародна фінансова корпорація (МФК). – Доступно з: www.ifc.org
6. Міжнародний валютний фонд. – Доступно з: <http://www.imf.org/external/country/UKR/rr/ukr/index.htm>
7. Міністерство економіки України: офіц. веб-сайт. – Доступно з: www.me.gov.ua
8. Мороз В. Конкурентоспроможність України у відображенні рейтингів міжнародних організацій. - Доступно з: www.amk.gov.ua
9. Національний інститут проблем міжнародної безпеки. – Доступно з: www.niisp.gov.ua
10. Національний інститут стратегічних досліджень. - Доступно з: www.niss.gov.ua
11. Організація економічного співробітництва та розвитку. - Доступно з: www.oecd.org
12. Світова організація торгівлі. – Доступно з: www.wto.org.
13. Транзитні перевезення вантажів // Держ. ком. стат. України: офіц. веб-сайт. – Доступно з: <http://www.ukrstat.gov.ua>
14. Український центр економічних та політичних досліджень ім. О. Разумкова. – Доступно з: www.uceps.org.
15. The Global Competitiveness Report // World Economic Forum – Доступно з: <http://www.weforum.org>.
16. Європейський Банк Реконструкції та розвитку в Україні – Доступно з: <http://www.ebrd.com/ru/country/ukraine/index.htm>.

Розробник _____ (Ольга ВАРЛАМОВА)

(підпис)

Гарант освітньої програми _____ (Олена КАХОВИЧ)

(підпис)

Силабус затверджено на засіданні кафедри міжнародної економіки та публічне управління і адміністрування
 Протокол від 31 серпня 2020 року № 1